

De duw

Ashley Audrain

De duw

Vertaald door Marja Borg

2021 Prometheus Amsterdam

Voor Oscar en Waverly

Oorspronkelijke titel *The Push*

© 2021 Ashley Audrain

© 2021 Nederlandse vertaling Uitgeverij Prometheus en Marja Borg

Omslagontwerp Jan van Zomeren

Omslagillustratie Ella Rothenstein

Foto auteur Barbara Stoneham

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 4473 9

Vaak wordt gezegd dat het eerste geluid dat we in de baarmoeder horen de hartslag van onze moeder is. In werkelijkheid is het eerste geluid dat in ons pas ontwikkelde gehoororgaan weerklinkt het oerritme van het kloppen van het bloed van onze moeder in haar aderen en slagaderen. Nog voordat we oren hebben om mee te horen, bewegen we al mee op dat oerritme. Deels bestaan we al als eitje in de eileider van onze moeder nog voordat we verwekt zijn. Alle eitjes die een vrouw ooit zal dragen, worden al in haar eileiders gevormd als ze een vier maanden oude foetus in de baarmoeder van haar moeder is. Dat betekent dat ons celvormig leven als eitje in de baarmoeder van onze grootmoeder begint. Ieder van ons heeft vijf maanden doorgebracht in de baarmoeder van onze grootmoeder die op haar beurt in de baarmoeder van haar grootmoeder is gevormd. We bewegen al mee op de ritmes van het bloed van onze moeder nog voordat ze zelf is geboren...

En de drummers waren vrouwen

's Avonds gloeit je huis alsof alles binnen in brand staat.

De gordijnen die ze voor de ramen heeft gekozen zien eruit als linnen. Duur linnen. Het weefsel is zo los dat ik meestal kan zien in welke stemming je bent. Ik kan het meisje met haar paardenstaart zien spelen, terwijl ze haar huiswerk afmaakt. Ik kan het kleine jongetje tennisballen naar het bijna 4 meter hoge plafond zien gooien, terwijl je vrouw in een legging door de huiskamer banjert om weer orde in de rommel van de dag te scheppen. Speelgoed terug in de mand. Kussens terug op de bank.

Vanavond heb je de gordijnen echter opengelaten. Misschien om de vallende sneeuw te kunnen zien. Misschien zodat je dochter kan kijken of de rendieren er al aankomen. Ze gelooft er al heel lang niet meer in, maar voor jou doet ze alsof. Voor jou doet ze alles.

Jullie hebben allemaal jullie mooiste kleren aan. De kinderen zitten in bijpassende ruitjes op de leren bank en je vrouw maakt er met haar mobiel een foto van. Het meisje houdt de hand van het jongetje vast. Jij morrelt aan de platenspeler achter in de kamer en je vrouw zegt iets tegen je, maar je steekt een vinger op – even wachten. Het meisje springt van de bank en je vrouw tilt het jongetje op en ze draaien rondjes. Je houdt je glas op, whisky, neemt een slokje, nog eentje, en loopt voorzichtig weg bij de plaat alsof hij een slapende baby is. Zo gaat dat altijd wanneer je begint te dansen. Je neemt hem over. Hij gooit zijn hoofd achterover. Je houdt hem ondersteboven. Je dochter gaat op haar tenen staan voor een kus van papa en je vrouw houdt je glas even voor je vast. Ze beweegt zich deinend naar de boom om een slinger van lampjes die niet helemaal goed hing te schikken. En dan blijven jullie allemaal staan en buigen jullie naar elkaar toe en roepen gelijktijdig iets, een of ander woord, volmaakt getimed, en dan bewegen jullie je weer – jullie kennen dit liedje allemaal goed. Je vrouw glipt de kamer

uit en het gezicht van haar zoontje volgt haar automatisch. Ik herinner me dat gevoel. Het gevoel nodig te zijn.

Lucifers. Ze komt terug om de kaarsen op de versierde schoorsteenmantel aan te steken, en ik vraag me af of de kronkelende dennentakken echt zijn, of ze ruiken naar het aangeplante dennenbos. Ik sta mezelf toe om me, heel even, voor te stellen dat die takken vannacht, als jullie allemaal slapen, in vlammen opgaan. Ik stel me voor hoe de warme, botergele gloed van jullie huis verandert in een heet, knetterend rood.

Het jongetje heeft een ijzeren haardpook gepakt en het meisje neemt hem zachtjes uit zijn hand voordat jij of je vrouw het merken. De lieve grote zus. De helpster. De beschermster.

Normaal gesproken kijk ik niet zo lang, maar jullie zien er vanavond allemaal zo prachtig uit dat ik me niet van jullie kan losmaken. De sneeuw, van het soort dat plakt, van het soort waar ze morgenvroeg een sneeuwpop van zal maken om haar broertje een plezier te doen. Ik zet mijn ruitenwissers aan, draai aan de verwarming en zie de wijzer van de klok van 19.29 in 19.30 veranderen. Dit is het moment waarop je haar zou hebben voorgelezen uit *The Polar Express*.

Je vrouw, ze zit nu op de stoel en kijkt naar hoe jullie door de kamer springen. Ze lacht en grijpt haar lange, losse krullen beet en brengt ze naar de zijkant. Ze ruikt aan je glas en zet het weer neer. Ze glimlacht. Jij staat met je rug naar haar toe en kan niet zien wat ik zie, dat ze één hand op haar buik houdt, dat ze zichzelf heel zacht streelt en dan naar beneden kijkt, met haar gedachten alleen nog maar bij wat er in haar groeit. Het zijn cellen. Maar die zijn alles. Jij draait je om, en ze richt haar aandacht weer op wat er in de kamer gebeurt. Op de mensen van wie ze houdt.

Ze zal het je morgen vertellen.

Ik ken haar nog steeds erg goed.

Ik wend mijn blik af om mijn handschoenen aan te trekken. Wanneer ik weer opkijk, staat het meisje in de deuropening van de voordeur. Haar gezicht wordt half verlicht door de lantaarn boven jullie

huisnummer. Op het bord dat ze in haar handen heeft, liggen wortelen en biscuitjes. Jij zal kruimels op de tegelvloer van de hal strooien. Je speelt het spelletje mee, net als zij.

Nu kijkt ze naar mij in de auto. Ze rilt. De jurk die jouw vrouw voor haar heeft gekocht, is te klein, en ik zie dat haar heupen breder worden, dat haar borsten groeien. Wanneer ze met één hand haar paardenstaart voorzichtig over haar schouder trekt, is dat meer het gebaar van een vrouw dan van een meisje.

Voor het eerst in haar leven denk ik dat onze dochter op mij lijkt.

Ik doe het raampje naar beneden en steek mijn hand op, een hallo, een geheim hallo. Ze zet het bord op de grond, gaat weer rechtop staan en kijkt nog een keer naar me voordat ze naar binnen gaat. Naar haar familie. Ik verwacht dat de gordijnen met een ruk zullen worden dichtgetrokken, dat jij naar de deur komt om te vragen waarom ik verdomme voor je huis geparkeerd sta op een avond als deze. En wat zou ik dan eigenlijk kunnen zeggen? Dat ik me eenzaam voelde? Dat ik haar miste? Dat ik het verdiende om de moeder in je gloeiende huis te zijn?

Maar in plaats daarvan huppelt ze de kamer weer in, waar jij je vrouw met zachte hand uit haar stoel hebt weten te krijgen. Terwijl je met haar danst, dicht tegen haar aan, en je hand over de achterkant van haar blouse laat glijden, pakt onze dochter het jongetje bij de hand en neemt hem mee naar het raam. Een actrice die haar plaats op het podium opeist. Allebei nauwkeurig omlijst.

Hij lijkt precies op Sam. Hij heeft zijn ogen. En dat golvende donkere haar dat in een krul eindigt, de krul die ik almaar om mijn vinger wond.

Ik word misselijk.

Onze dochter staart naar me, uit het raam, met haar handen op de schouders van je zoontje. Ze buigt zich naar hem toe om hem een kus op zijn wang te geven. En nog eentje. En nog eentje. De jongen geniet van de aandacht. Hij is eraan gewend. Hij wijst naar de vallende sneeuw, maar zij neemt haar ogen niet van me af. Ze wrijft over zijn bovenarm alsof ze hem wil opwarmen. Zoals een moeder dat zou doen.

Jij komt naar het raam en knielt naast de jongen neer. Je kijkt naar

buiten en dan omhoog. Je blik valt niet op mijn auto. Je wijst naar de sneeuwvlokken, net als je zoontje, en dan teken je met je vinger een weg langs de hemel. Je hebt het over de arrenslee. Over de rendieren. Hij tuurt de nacht in, probeert te zien wat jij ziet. Je tikt hem speels onder zijn kin. Haar ogen zijn nog steeds op mij gericht. Ik schuif onwillekeurig iets naar achteren. Ik slik en wend eindelijk mijn blik af. Zij wint altijd.

Wanneer ik weer kijk, staat ze er nog steeds, met haar blik op mijn auto gericht.

Ik denk even dat ze het gordijn zal dichttrekken, maar dat doet ze niet. Deze keer neem ik mijn ogen niet van de hare af. Ik pak de dikke stapel papier van de passagiersstoel en voel het gewicht van mijn woorden.

Ik ben gekomen om dit aan je te geven.

Dit is mijn kant van het verhaal.

1

Je schoof je stoel naar me toe en tikte met je potlood op mijn studieboek, terwijl ik naar de bladzijde bleef staren, niet goed wetend of ik op zou kijken. ‘Hallo?’ zei ik alsof ik de telefoon opnam. Daar moest je om lachen. En daar zaten we dan te giechelen, twee onbekenden in een bibliotheek, die hetzelfde keuzevak volgden. Er moesten wel honderden studenten in ons jaar zitten – ik had jou nog niet eerder gezien. Je krullen vielen over je ogen en je wikkelde ze om je potlood. Je had een heel eigenaardige naam. Later die middag wandelde je met me mee naar huis en we zeiden niet veel. Je maakte geen geheim van je verliefdheid, je glimlachte voortdurend naar me. Ik had zoiets nog niet eerder meegemaakt. Voor mijn studentenhuiskuste je mijn hand en daar moesten we allebei weer erg om lachen.

Algauw waren we eenentwintig en onafscheidelijk. We hadden nog minder dan een jaar te gaan tot ons afstuderen. We brachten dat jaar slapend in mijn houtvlot van een bed door en zaten tegenover elkaar op de bank met onze benen verstrengeld te studeren. We gingen met jouw vrienden naar het café, maar waren altijd al vroeg weer thuis, in bed, in de nieuwigheid van elkaars warmte. Ik dronk nauwelijks en jij had genoeg van het feesten – je wilde alleen mij. In mijn wereld leek het niemand veel te kunnen schelen. Ik had een klein groepje vrienden die meer kennissen waren. Ik richtte me zo op het halen van goede cijfers voor mijn beurs dat ik tijd noch belangstelling had voor het typische studentenleven. Ik geloof dat ik in die jaren met niemand echt een nauwe band had opgebouwd, niet tot ik jou leerde kennen. Jij bood me iets anders. We glipten het sociale leventje uit en hadden genoeg aan elkaar.

De voldoening die ik bij jou vond, nam me helemaal in beslag – toen ik jou leerde kennen, had ik niets en daarom werd je moeiteloos mijn

alles. Dat betekent niet dat je dat niet waard was – je was het waard. Je was liefdevol en attent en je moedigde me aan. Je was de eerste aan wie ik vertelde dat ik schrijver wilde worden, en je zei: ‘Ik kan me niet voorstellen dat je wat anders zou zijn.’ Ik genoot van de manier waarop meisjes naar ons keken, alsof ze jaloers waren. Ik rook aan je glanzende donkere haar wanneer je ’s nachts sliep en liet mijn vinger langs je donzige kaak glijden om je ’s ochtends wakker te maken. Je was een verslaving.

Voor mijn verjaardag schreef je honderd dingen op die je leuk aan me vond. 14. *Ik vind het leuk hoe je altijd meteen een beetje begint te snurken zodra je in slaap bent gevallen.* 27. *Ik vind leuk dat je zo mooi kunt schrijven.* 39. *Ik vind het leuk om mijn naam op je rug te schrijven.* 59. *Ik vind het leuk om op weg naar college mijn muffin met je te delen.* 72. *Ik vind het leuk dat je altijd in zo’n goede bui bent als je ’s zondags wakker wordt.* 80. *Ik vind het leuk dat je een boek waar je van hebt genoten altijd even tegen je borst houdt wanneer je het uit hebt.* 92. *Ik vind het leuk om te bedenken wat voor goede moeder je ooit zult zijn.*

‘Waarom denk je dat ik een goede moeder zal zijn?’ Ik legde de lijst neer en had heel even het gevoel dat je me misschien wel helemaal niet kende.

‘Waarom zou je geen goede moeder zijn?’ Je prikte me plagend in mijn buik. ‘Je bent zorgzaam. En lief. Ik kan bijna niet wachten tot we samen kleine baby’tjes hebben.’

Er zat niets anders op dan een glimlach tevoorschijn te toveren.

Ik had nog nooit iemand gekend met een hart dat zo gretig was als het jouwe.

‘Ooit zul je het begrijpen, Blythe. De vrouwen uit deze familie... we zijn anders.’

Ik kan nog steeds mijn moeders oranje lippenstift op het sigarettenfilter zien. De as die in het glas valt en in het laatste slokje van mijn sinaasappelsap blijft drijven. De geur van mijn verbrande toast.

Je hebt me maar een paar keer naar mijn moeder, Cecilia, gevraagd. Ik heb je alleen de feiten verteld: (1) ze ging weg toen ik elf was, (2) ik

heb haar daarna nog maar twee keer gezien, en (3) ik had geen idee waar ze was.

Je wist dat er meer was, maar je drong nooit aan – je was bang voor wat je misschien te horen zou krijgen. Dat begreep ik. We hebben allemaal het recht om bepaalde verwachtingen van elkaar en van onszelf te koesteren. Het moederschap is daarop geen uitzondering. We verwachten allemaal dat we goede moeders hebben, huwen en zijn.

1939-1958

Etta werd geboren op de dag dat de Tweede Wereldoorlog begon. Ze had ogen als de Atlantische Oceaan en was meteen al blozend en mollig.

Ze werd verliefd op de eerste jongen die ze ontmoette, de zoon van de plaatselijke huisarts. Hij heette Louis en hij was beleefd en welbespraakt, wat niet gebruikelijk was onder de jongens die ze kende, en hij was niet het type om het erg te vinden dat Etta niet het geluk had gehad om met een aantrekkelijk uiterlijk te zijn geboren. Louis wandelde met Etta naar school met één hand achter zijn rug, vanaf hun allereerste schooldag tot hun laatste. En Etta was gecharmeerd van dat soort dingen.

Haar familie bezat honderden hectares graanvelden. Toen Etta achttien werd en haar vader vertelde dat ze met Louis wilde trouwen, eiste hij dat zijn nieuwe schoonzoon zou leren boeren. Hij had zelf geen zoons en wilde dat Louis het bedrijf overnam. Maar Etta dacht dat haar vader de jongeman alleen maar wilde leren dat boer zijn een zwaar en respectabel beroep was. Niet iets voor de zwakken. En zeker niet iets voor de intellectuelen. Etta had iemand gekozen die in niets op haar vader leek.

Louis had dokter willen worden, net als zijn vader, en hij had een beurs gekregen om medicijnen te gaan studeren. Maar met Etta kunnen trouwen was belangrijker voor hem dan een artsdiploma. Hoewel Etta haar vader smeekte om het voorzichtig aan te doen met Louis, beulde hij hem af. Louis stond iedere ochtend om vier uur op en vertrok dan naar de bedauwde velden. Van vier uur 's ochtends tot het invallen van de schemering, maar hij beklagde zich nooit, iets wat Etta graag aan mensen vertelde. Louis verkocht de dokterstas en studieboeken die hij van zijn vader had geërfd en stopte zijn geld in een potje op het aanrecht. Hij zei tegen Etta dat dat het begin was van een studietoelage

voor hun toekomstige kinderen. Etta vond dat dat veel zei over zijn onbaatzuchtigheid.

Op een dag in de herfst, voor zonsopgang, raakte Louis bekneld in de maaier van een opraapwagen. Hij bloedde dood, alleen op het korenveld. Etta's vader vond hem en stuurde haar naar hem toe om zijn lichaam te bedekken met een stuk zeildoek uit de schuur. Ze nam zijn afgerukte been mee terug naar de boerderij en smeed het naar het hoofd van haar vader, die een emmer water stond te vullen om het bloed mee van de wagen te spoelen.

Ze had haar familie nog niet verteld over het kind dat in haar groeide. Ze was een stevige vrouw, 30 kilo te zwaar, en wist haar zwangerschap goed te verbergen. Het meisje, Cecilia, werd vier maanden later op de keukenvloer geboren, midden in een sneeuwstorm. Etta keek naar het potje met geld op het aanrecht terwijl ze de baby eruit perste.

Etta en Cecilia leidden een teruggetrokken leven op de boerderij en gingen zelden de stad in. Wanneer ze dat wel deden, ontkwamen ze niet aan het gefluister om hen heen over 'de vrouw die last had van zenuwzinkingen'. In die tijd werd er niet veel meer gezegd – niet veel meer vermoed. Louis' vader voorzag Etta's moeder regelmatig van kalmerende middelen om naar believen aan Etta te geven. En daarom bracht Etta de meeste dagen in het smalle koperen bed door, in de kamer van haar jeugd, en zorgde haar moeder voor Cecilia.

Etta besepte echter al snel dat ze nooit een andere man zou ontmoeten als ze versuft in haar bed bleef liggen. Ze leerde om enigszins te functioneren en nam uiteindelijk ook de zorg voor Cecilia op zich, die ze in haar wandelwagen voortduwde terwijl het arme kind om haar grootmoeder blèrde. Etta vertelde iedereen dat ze vreselijk veel last had gehad van chronische maagpijn, dat ze maandenlang geen hap door haar keel had kunnen krijgen en dat ze daarom zo mager was geworden. Niemand geloofde haar, maar Etta maakte zich niet druk om hun gemakzuchtige roddels. Ze had net Henry leren kennen.

Henry was nieuw in de stad en ze gingen naar dezelfde kerk. Hij gaf leiding aan zestig man personeel op een snoepabriek. Hij was lief voor haar vanaf het allereerste moment – hij was dol op baby's en Cecilia was

bijzonder schattig en bleek dus, anders dan iedereen steeds had beweerd, geen enkel probleem te vormen.

Het duurde niet lang voordat Henry een huis in tudorstijl met mintgroene sierlijsten voor hen kocht. Etta nam voorgoed afscheid van het koperen bed en zat al snel weer op haar oude gewicht. Ze stortte zich op haar gezinsleven. Er was een stevige veranda met een schommel, er waren kanten gordijnen voor alle ramen en in de oven lagen altijd chocoladekoekjes te bakken. Op een dag werden de nieuwe meubels voor in de huiskamer bij het verkeerde huis afgeleverd, en de buurvrouw liet alles door de bezorger naar haar kelder brengen, hoewel ze niets had besteld. Toen Etta daar lucht van kreeg, rende ze achter de vrachtwagen aan de straat door, vloekend en tierend in haar ochtendjas en met haar krulspelden nog in. Daar moest iedereen erg om lachen, ook Etta zelf na een tijdje.

Ze deed erg haar best de vrouw te zijn die ze verwacht werd te zijn.

Een goede echtgenote. Een goede moeder.

Het leek erop dat alles goed zou komen.